

LAG- och EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 9/
1978-79 med anledning av

- 1) ltm Lasse Wiklöfs m.fl.hemställningsmotion angående en utredning om förutsättningarna för naturenlig försöksodling i landskapets regi m.m., samt
- 2) ltm Henrik Nylunds m.fl.hemställningsmotion angående utseende av en sakkunnigkommitté med uppgift att utreda möjligheterna för ett alternativt jordbruk.

Över ovannämnda hemställningsmotion har landstinget inbegärt lag- och ekonomiutskottets betänkande och får utskottet, som såsom sakkunniga hört fil.mag. Leif Rosenlöf, agr.forst. kand.Ulla Boman, fil.kand. Erland Eklund och forskningsassistenten vid Ultuna lantbruksuniversitet Hans Lindblom värdsamt anföra följande.

Utskottet har erfarit att s.k.alternativ odling såsom motsats till konventionell odling kan uppdelas i två skolor, nämligen i biodynamisk respektive i naturenlig eller organisk-biologisk odling.

Målsättningen för den alternativa odlingen är

- att bevara åkerjordens produktionsförmåga,
- att ge växten motståndskraft (självsundhet) mot sjukdomar och insekter, samt
- att producera livsmedel och foder av hög kvalitet.

Med andra ord är målsättningen sådan, att man knappast kan påstå att den inte skulle omfattas även av dem, som odlar på konventionellt sätt. Det är således snarare medlen än målen som skiljer konventionell odling från alternativ.

De metoder, som karaktäriserar den alternativa odlingen är för den biodynamiska odlingens del följande:

1. Sättet för utformandet av driften i stort, t.ex. bruket av arbetsintensiva metoder till och med på bekostnad av lönsamheten,
2. Användandet av kompost,
3. Användandet av speciella preparat, 500-507 (Se bilaga 1),
4. Beaktandet av kosmiska och jordiska rytmer (Se bilaga 2),
5. Gödsling med naturgödsel, samt
6. Icke-kemiskt växtskydd.

För den naturenliga odlingen kan samma metodkaraktäristik användas, om man frånser punkterna 3 och 4 ovan.

Eftersom den biodynamiska metoden innehåller en del irrationella element, som t.ex. rytmer härledda ur månens gång genom zodiaken, anser utskottet att metoden, som torde grunda sig på en filosofisk livsåskådning kallad den antroposofiska skolan, knappast idag kan anses ha någon större aktualitet på Åland. Skall man börja med alternativ odling här, torde nog i första hand naturenlig odling komma ifråga.

Om man studerar den naturenliga odlingens karaktäristika, vilka angivits i uppräknings ovan under punkterna 1 - 2 och 5 - 6, finner man att denna odlingsmetod är liktydig med den, som förhärskade i landskapet ända in på 1930-talet. D.v.s. gammaldags jordbruk i vilket konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel inte används. Att märka är dock att vid såväl biodynamisk som naturenlig odling är konstgödsling med kalium- och fosforpreparat tillåtna. Endast kvävegödsling missaktas.

Vad sedan gäller den påstådda kvalitetskillnaden mellan konventionellt och naturenligt odlade produkter har utskottet erfarit att konventionell odling ger betydligt högre proteinhalt i produkterna än naturenlig odling. Proteinet i naturenligt odlade produkter är dock något högvärdigare än i konventionellt odlade produkter. Naturenlig odling ger även produkter, som tål längre lagring än konventionellt odlad gröda.

Utskottet har dock även erfarit att de ovan angivna kvalitetskillnaderna blir marginella om man i konventionell odling minskar gödslingen till en nivå, som motsvarar normal naturenlig odling. Dessutom har utskottet tagit del av rön, som visar att gödsling med naturgödsel, så att gödningsämnen upptas av växterna i samma kvantiteter som vid konstgödsling, visserligen medför lika stora skördar som vid konstgödsling, men att gödningsämnen härvid, på grund av naturgödselns lägre verkningsgrad, måste tillföras marken i betydligt större mängder, vilket i sin tur har till följd att den mängd gödningsämnen, som tränger ut i närliggande vattendrag ökar, med övergödning där som följd. Tillförsel av naturgödsel, så att landskapets totala odlingsresultat skulle motsvara det, som nu uppnås genom konventionell odling är för övrigt en omöjlighet idag på grund av den begränsade tillgången på naturgödsel. En mer omfattande övergång till naturenlig odling med användande av enbart naturgödsel skulle således även förutsätta en ökning av kreatursskötseln i landskapet.

Eftersom de ämnen, som tillförs växterna genom konstgödsling i princip är desamma, som tillförs genom naturgödsling, kan man dock genom sänkning av tillförseln av konstgödsel samtidigt som man övergår från kemiska till biologiska

och/eller mekaniska växtskyddsmetoder uppnå produktkvaliteter, som väl rymms inom de löst definierade kvalitetsramar, som gäller för naturenligt odlade produkter. Några rent produktionstekniska problem, som skulle hindra åländska jordbrukare att övergå till naturenlig odling torde således inte finnas.

Utskottet har vidare erfårit, att efterfrågan på naturenligt odlade produkter i Sverige för tillfället överstiger tillgången med betydande prishöjningar som följd. En marknad för åländska naturenligt odlade produkter torde således finnas på nära håll, åtminstone i dag. Den av motionärerna aktualiserade frågan kan därför, enligt utskottets mening, i grund och botten substantieras till en fråga om å ena sidan marknadsföring och å andra sidan information till odlarna om vad som egentligen avses med naturenlig odling och om marknadsförutsättningarna för på sådant sätt odlade produkter.

När det gäller sådan information till odlarna anser utskottet att denna väl kunde skötas av någon tjänsteman vid landskapsstyrelsens jordbruksbyrå. Denna person borde även följa upp utvecklingen på annat håll och ombesörja att demonstrationsodlingar regelbundet anläggs i landskapet. (Men vetenskapligt inriktade försöksodlingar har landskapet varken resurser till eller egentlig nytta av eftersom erfarenheter av sådana lätt torde kunna erhållas från annat håll). Denna tjänsteman kunde även hjälpa till att etablera marknadskontakter åt odlarna.

Möjligen kunde den av utskottet i betänkande nr 7/1977-78 föreslagna arbetsgruppen, som har likartade åligganden, kopplas in på en del av de uppgifter, som föreslagits lagda på den ovannämnda tjänstemannen. Särskilt kunde detta gälla marknadsföringssidan.

Det bör även omnämnas att utskottet ännu en gång med beklagande konstaterat avsaknaden i landskapet av ett permanent marknadsföringsorgan för alla åländska produkter. Ett sådant organ hade givetvis varit lämpligast att handha marknadsföringen även av naturenligt odlade produkter, vilka i dagens läge har bedömts vara för marginella rent kvantitativt sett för att ensamma motivera tillsättandet av ett marknadsföringsorgan.

I utskottet har omröstning ägt rum i frågan om detta betänkande bör omfatta båda de aktuella motionerna eller ej. Mot utskottets beslut att behandla motionerna i ett betänkande reserverade sig ledamöterna Sundberg och Lundberg.

Hänvisande till det ovan sagda och till det faktum att det redan finns tillsatt en arbetsgrupp med likartade åligganden som den föreslagna sakkunnigkommittén skulle ha, föreslår utskottet vördsamt

att Landstinget måtte förkasta motionerna men att Landstinget dock, med hänsyn till att motionärernas initiativ är av allmänt intresse, skulle överstyra utskottets betänkande landskapsstyrelsen till kännedom.

Mariehamn den 17 januari 1979.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Rolf Carlson
ordförande

Folke Husell
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Ordföranden Carlson, viceordföranden Sundberg, ledamöterna Lundberg och Björklund samt ersättaren Söderström.

R E S E R V A T I O N

Då lag- och ekonomiutskottet påbörjade arbetet med hemställningsmotionerna nr 11/1978-79 och nr 25/1978-79 var alla ense om att de kunde behandlas gemensamt. Under arbetets fortskridande stod det dock klart att motionernas innehåll inte helt täcker varandra. Sålunda anhåller man i motion nr 11 om att landstinget hos landskapsstyrelsen hemställer om en utredning

- a/ "angående förutsättningarna för naturenlig försöksodling i landskapets regi" ; samt
- b/ "om landskapets möjligheter att aktivt stöda marknadsföring av på Åland naturenligt producerade jordbruksprodukter."

I motion nr 25 föreslås att landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om

"att utse en sakkunnig kommitte som har till uppgift att utreda möjligheterna för ett alternativt jordbruk."

Förutom dessa skillnader är det också en klar skillnad i motionernas motiveringar.

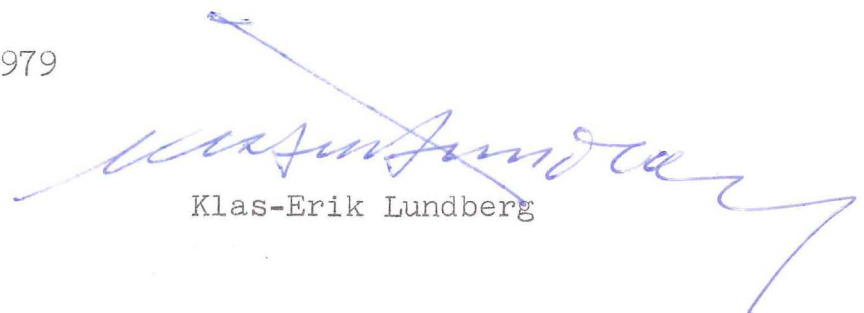
Vi anser att lag- och ekonomiutskottets betänkande, vars motiveringar vi i huvudsak omfattar, mest tar i beaktande motion nr 11/1978-79.

Däremot anser vi att motion nr 25/1978-79 bör antas.

Med hänvisning till ovanstående reserverar vi oss mot majoritetens av lag- och ekonomiutskottet beslut att avge ett gemensamt betänkande för hemställningsmotionerna nr 11/1978-79 och nr 25/1978-79 samt mot utskottets beslut att hemställningsmotion nr 25/1978-79 skulle förkastas

Mariehamn den 22 januari 1979

Göte Sundberg

Klas-Erik Lundberg

Kompostpreparat

- 500 gödsel i kohorn
- 501 malen kvarts i kohorn
- 502 blommor av rölleka i urinblåsa av hjort
- 503 blommor av kamomill i djurtarm
- 504 hel blommande brännässla (ejrot)
- 505 bark av ek i huvudskal av husdjur
- 506 blommor av maskros i bukhinna av nötkreatur
- 507 blomsaft av vänderot

SÄKALENDER UR MARIA THUNS "AUSSAT-TAGE 1973"

APRIL- MAJ	☉	☆	SÄDD FÖR:	MAJ- JUNI	☉	☆	SÄDD FÖR:
15/4	☾	♊	ROT PLANT.	16/5	☾	♋	BLOM PLANT.
16		♊	ROT	17	☉	♌	-
17	☉	♊	ROT	18	☾	♌	BLAD
18		♊	ROT fm.	19		♌	BLAD
19		♋	BLOM	20	↗	♍	FRUKT till 15 ⁰⁰
20		♌	-	21	↗	♍	FRUKT
21	☾	♌	-	22	☾	♎	ROT POT. em.
22	PÅSK	♌	BLAD till 15 ⁰⁰	23	☾	♎	ROT POT.
23		↗	FRUKT fm.	24	☾	♎	ROT POT.
24		↗	FRUKT	25	☉	♏	BLOM
25	☉	♏	ROT	26		♏	BLOM
26		♏	ROT	27		♐	BLAD
27		♏	BLOM em.	28		♐	BLAD
28		♐	BLOM	29		♑	FRUKT em
29		♐	BLAD	30		♑	FRUKT
30		♑	BLAD	31		♒	ROT POTATIS
1/5		♑	-	1		♒	-
2	☉	♑	FRUKT	2	☉	♓	BLOM em. PLANT.
3		♒	ROT em.	3	☾	♓	BLOM
4		♒	ROT	4		♓	BLAD
5		♒	ROT PLANT.	5		♓	BLAD
6	☾	♓	BLOM fm.	6		♓	FRUKT-UTSÄDE
7		♓	BLOM	7	☉	♓	FRUKT-UTSÄDE
8		♓	BLAD	8		♊	ROT POTATIS
9	☉	♓	FRUKT-UTSÄDE em.	9		♊	ROT POTATIS
10		♓	FRUKT-UTSÄDE	10		♊	ROT POTATIS
11		♓	FRUKT-UTSÄDE	11		♊	ROT POTATIS
12		♊	ROT - POTATIS	12		♋	BLOM
13		♊	ROT POTATIS	13		♋	BLOM fm.
14		♊	ROT POTATIS	14	☾	♌	BLAD
15		♊	POTATIS	15	☾	♌	BLAD fm.